

Dizoul permanent al Consiliului Legislativ
Bp. 91, 10.04.2016

AVIZ **referitor la propunerea legislativă privind parteneriatul civil**

Analizând **propunerea legislativă privind parteneriatul civil**, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B91 din 10.03.2016,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect stabilirea regimului juridic al parteneriatului civil, urmărind conferirea unui caracter legal conviețuirii dintre două persoane, ca alternativă la căsătorie.

Propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că Secretarul General al Senatului a transmis Consiliului Legislativ, cu adresa nr.b673 din 25.11.2010, o propunere legislativă cu obiect de reglementare și conținut asemănător, retrasă de către inițiator la data de 23.02.2011, pentru care s-a emis avizul favorabil cu observații și propuneri nr.1483 din 09.12.2010. Consiliul Legislativ a mai emis avizul nr.1042/27.09.2013 pentru o propunere legislativă având un conținut similar, propunere care a fost respinsă definitiv la data de 11.06.2014 de către Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională.

Totodată, Secretarul General al Senatului a transmis Consiliului Legislativ spre avizare, cu adresa nr.B579 din 19.11.2014, o propunere legislativă privind reglementarea parteneriatului civil, pentru care a fost emis avizul favorabil, cu observații și propuneri, nr.1371/17.12.2014, propunere care a fost respinsă la data de 09.12.2015 de către Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională. Deoarece, în prezenta formă, au fost preluate doar o parte din observațiile și propunerile

formulate de Consiliul Legislativ în ultimul aviz menționat mai sus, reiterăm doar pe cele care nu au fost preluate, reținând însă și noi observații, ca urmare a reformulării unor norme.

3. Din punct de vedere al dreptului european, reglementarea parteneriatului civil nu reprezintă o cerință europeană, ci cade exclusiv sub incidența reglementărilor naționale ale statelor membre, acestea din urmă având obligația de a oferi protecție egală acestor forme de conviețuire familială ca o reflectare în plan obiectiv a evoluției societății, a normelor și valorilor actuale din perspectiva egalității și a nediscriminării cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene.

Numeroase prevederi ale actelor juridice europene și internaționale consacră principiul căsătoriei și nu pe cel al concubinajului dintre doi parteneri sau al parteneriatului civil. Această realitate este recunoscută de Convenția europeană a drepturilor omului, precum și de alte norme europene și internaționale referitoare la drepturile omului.

Astfel, menționăm cu titlu de exemplu: articolul 12 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului: «*Începând cu vârsta legală (nubilă), bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie conform legislației naționale ce reglementează exercitarea acestui drept*»; articolul 9 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene : «*Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie sunt garantate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestor drepturi*» ; articolul 16 din Declarația Universală a Drepturilor Omului «*Cu începere de la vârsta legală (nubilă), bărbatul și femeia, fără nici o restricție în ce privește rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie* »; articolul 23 § 2 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice din 1966: «*Dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie este recunoscut bărbatului și femeii, începând de la vârsta nubilă*»; Comisia și Curtea Europeană a Drepturilor Omului: “Articolul 12, prevede *dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie ca un singur drept. (...)* [Acesta] recunoaște de fapt dreptul bărbatului și al femeii, aflați la vârsta la care își pot da consimțământul, de a întemeia o familie, de a avea copii. Existența unui cuplu este fundamentală».

În contradicție cu afirmațiile din Expunerea de motive a propunerii legislative, nu numai că *nu există nicio obligație a statului român de a oferi cuplurilor coabitante (hetero sau homo) protecție*

egală în fața legii cu cea oferită familiei, dar dimpotrivă, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului menționează *bărbatul și femeia uniți prin căsătorie* ca temei pentru familie. Întreaga legislație cade exclusiv în seama legiuitorului național, a cărui obligație este aceea de a respecta valorile culturale, religioase și morale ale societății.

De asemenea, Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr.1720 din 19 ianuarie 2010 denumită “*Investirea în coeziunea familiei ca un factor de dezvoltare în vremuri de criză*” recunoaște familiei și alte atrbute: «creatoare de bogăție», «factor de dezvoltare», «forța pentru înfruntarea dificultăților vieții», «element fundamental de ajutor pentru relansarea economiei, în special în contexte dificile și în perioade de schimbare». Acesta este motivul pentru care familia este protejată de instrumentele juridice internaționale și, de aceea, «are dreptul la protecție din partea societății și a statului» (*Articolele 16 § 3 din Declarația universală a drepturilor omului din 1948 și 23 § 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 1966*), precum și la «asistență de care are nevoie pentru a-și realiza pe deplin rolul în comunitate » (Convenția ONU cu privire la drepturile copilului din 1989), rol care trebuie să fie «*cât mai larg posibil, în special (...) atât timp cât ea are responsabilitatea întreținerii și educării copiilor pe care îi are în grija*» (Articolul 10 § 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966). Aceasta protecție de care se bucură familia trebuie să fie una «*socială, juridică și economică, aptă să asigure dezvoltarea sa deplină*» (Articolul 16 din Carta socială europeană (revizuită) din 1996 și articolul 33 § 1 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 2000).

Domeniul dreptului familiei fiind «*strâns legat de tradițiile culturale și istorice ale fiecărei societăți și de concepțiile sale profunde*» (Cauza Schalk si Kopf c. Austria, Cererea nr.30141/04, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 24 iunie 2010, §§ 93-9), *niciun text european sau internațional nu obligă statele să creeze un statut particular pentru cei care coabitează, fie ei de sex diferit sau de același sex*. Articolul 8 din Convenția europeană a drepturilor omului vizează protejarea vieții private și familiale a individului împotriva ingerințelor arbitrar ale autorităților publice sau ale unor terți și nu obligarea statelor să confere un anumit statut cuplurilor.

De altfel, prin prevederile Rezoluției Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr.1720 (2010) din 19 ianuarie 2010 «Coeziunea

familiei [fiind] sursa nenumăratelor valori spirituale și a avantajelor materiale», invită statele membre, «*să încurajeze relațiile stabile*» (6 § 2), «*să lupte împotriva excluderii sociale, a destrămării și a sărăciei, în special a familiilor monoparentale*» (6 § 6) și « *să își îndrepte atenția asupra copiilor crescuți în familii defavorizate sau disfuncționale datorate rupturii structurii familiale*» (6 § 8). Așadar, toate avantajele juridice și fiscale (din partea statului) de care se bucură cei care se căsătoresc nu sunt acordate pentru cuplu, ci pentru familia pe care aceștia sunt apti, prin natura lor, și intenționează să o întemeieze. Ele țin de politica familială a statului, acestea fiind acordate doar datorită potențialității venirii pe lume a copiilor.

Prin urmare, **nici Convenția europeană a drepturilor omului, nici normele Consiliului Europei nu garantează un drept general la egalitate, ci un drept la nediscriminare în exercitarea drepturilor garantate de Convenție.**

Tot în Expunerea de motive se invocă faptul că *legislația în vigoare cuprinde trimiteri la instituția parteneriatului*, în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene, republicată, cu modificările și completările ulterioare, partenerul fiind chiar definit. De asemenea, se arată că în *Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului*, definiția membrilor familiei conține inclusiv referirea la *persoana care conviețuiște cu victima, fiind angajată într-o relație intimă și gospodărină împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă*.

Deși Directiva sus-menționată încă nu a fost transpusă în dreptul intern, data limită pentru transpunerea acesteia de către statele membre fiind **16 noiembrie 2015**, în legătură cu aceste aspecte, menționăm că termeni precum *partener sau persoană care conviețuiște cu victima* sunt folosiți strict în sensul actelor normative care îi conțin, doar în vederea aplicării **dispozițiilor acelor acte**, pentru acoperirea tuturor situațiilor care se pot ivi în domeniile care fac obiectul acestor reglementări, fără ca de aici să decurgă necesitatea sau obligativitatea reglementării parteneriatului **ca instituție de drept civil**.

Totodată, precizăm că parteneriatul civil ține de un **domeniu care, cel puțin deocamdată, nu este supus reglementării la nivelul**

Uniunii Europene, fiecare stat membru având libertatea de opțiune în privința unei astfel de reglementări, aşa încât este irelevantă exemplificarea, în cadrul documentului de motivare, cu *cele 21 de state membre ale Uniunii Europene care recunosc parteneriatul civil*.

4. Cunoscut și sub numele de concubinaj, coabitare sau uniune consensuală, parteneriatul civil reprezintă, potrivit Expunerii de motive, o relație de fidelitate între două persoane de sex diferit sau de același sex care își manifestă dragostea reciprocă și angajamentul pentru atingerea unor scopuri comune.

Deși în Expunerea de motive se face vorbire despre *cuplurile care decid să coabiteze în afara căsătoriei*, invocându-se necesitatea *recunoașterii acestor familii în afara sferei căsătoriei*, ca o reflectare a *coexistenței tipurilor de familii în forme diverse*, precizăm că, potrivit art.258 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, statul ocrotește **familia**, care se întemeiază pe **căsătoria liber consumată între soți, pe egalitatea acestora, precum și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor lor**. Legătura indisolubilă dintre cele două instituții juridice - familia și căsătoria - este, de altfel, statuată și la nivel constituțional, în art.48 din Legea fundamentală. Prin adoptarea Noului Cod Civil, Parlamentul și-a exprimat deja opțiunea de politică legislativă în materia relațiilor de familie, reglementând, ca unică formă de conviețuire recunoscută, căsătoria între persoane de sexe diferite - în conformitate cu tradiția socială, culturală și religioasă a poporului român. Formularea, fără echivoc, se regăsește în art.259 și art.271 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil.

Totodată, potrivit Expunerii de motive, prin actuala reglementare se va asigura o mai mare protecție socială cuplurilor care în prezent trăiesc în concubinaj. Semnalăm că, în fapt, înregistrarea unui parteneriat civil va genera în plus față de forma de concubinaj în care multe cupluri trăiesc în prezent, doar câteva drepturi: acela de a administra și folosi împreună bunurile comune (art.19), dreptul de moștenire asupra bunurilor de uz gospodăresc și asupra darurilor primite de cei doi parteneri pe durata parteneriatului civil, dreptul de abitație al partenerului supraviețuitor asupra casei de locuit precum și dreptul la pensia de urmaș (art.22). Nu este reglementată situația copiilor născuți în perioada parteneriatului civil, aceștia rămânând copii din afara căsătoriei, fără a beneficia de prezumția de paternitate, filiația față de tată putând fi stabilită, potrivit prevederilor art.408 alin.(3) din Legea nr.287/2009, republicată, cu modificările ulterioare,

fie prin recunoaștere, fie prin hotărâre judecătorească. De asemenea, regimul juridic al probațiunii pentru perioada de conviețuire și posibilitatea prestării întreținerii către partenerul aflat în nevoie ori incapacitate de a munci, cu excepția incapacității care este rezultat al parteneriatului, nu sunt reglementate și nici nu se face trimitere la dispozițiile Codului civil

Tot referitor la copii, semnalăm că propunerea legislativă nu dă o rezolvare problemei adopției de către ambii parteneri de sex diferit sau de același sex. Astfel, potrivit art.462 alin.(1) din Legea nr.287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, *două persoane nu pot adopta împreună, cu excepția cazului în care sunt soț și soție*, iar alin.(3) al aceluiași articol dispune că *două persoane de același sex nu pot adopta împreună*.

În legătură cu aceste aspecte, menționăm că lucrurile nici nu ar putea sta altfel, atâtă vreme cât dispozițiile legale sus-menționate privitoare la copii sunt corolarul instituției juridice a căsătoriei.

Față de cele arătate, apreciem că, și în ipoteza în care o reglementare cum este cea propusă ar corespunde cadrului legal existent, utilitatea sa ar fi una limitată la cele câteva drepturi care decurg din înregistrarea unui asemenea parteneriat, îndeosebi cu privire la bunuri.

5. Semnalăm că propunerea legislativă nu prevede excepții pe motive de conștiință pentru notarii și funcționarii publici care nu vor dori, din cauze religioase sau de altă natură, să autentifice/certifice parteneriate civile și nici pentru antreprenorii creștini care ar putea refuza oferirea de servicii „famililor” de homosexuali întemeiate în baza acestor parteneriate.

Precizăm că astfel de situații sunt deja foarte numeroase și problematice în alte țări, precum SUA și Marea Britanie, unde legislația a devenit de așa natură încât cei menționați sunt obligați, împotriva conștiinței lor, la prestarea unor astfel de servicii.

6. La titlu, semnalăm că acesta este redat diferit în cadrul Expunerii de motive, fiind necesară corelarea acestora.

7. Pentru respectarea prevederilor alin.(2) al art.42 din Legea nr.24/2000 privind normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este necesară introducerea după titlul proiectului, a **formulei introductive**, în următoarea redactare:

„Parlamentul României adoptă prezenta lege.”

8. La definirea parteneriatului civil prevăzută la **art.1 alin.(2)**, semnalăm faptul că nu se precizează scopul pentru care este încheiat, lipsind astfel un element esențial, necesar pentru a contura regimul juridic al acestui tip de contract. Fără precizarea acestuia, se poate ajunge la concluzia că orice contract încheiat între două persoane care conviețuiesc în baza respectului și sprijinului reciproc, a afecțiunii și egalității în drepturi poate fi încadrat ca fiind parteneriat civil.

Totodată, apreciem că este de reflectat dacă nu ar trebui reformulată această terminologie, astfel încât parteneriatul civil să fie definit ca un **acord** încheiat între două persoane fizice.

9. La **art.3**, pentru claritatea și predictibilitatea normei, propunem dezvoltarea textului, astfel încât să fie indicate clauzele obligatorii ale contractului de parteneriat civil, sub forma unui alineat distinct, cu care, eventual, să debuteze articolul.

10. La **art.17 alin.(2) lit.d)**, referitor la sintagma „profesiei unuia dintre **sotii**”, semnalăm că norma vizează definirea bunurilor proprii ale **partenerilor**, astfel încât este necesară corectarea ipotezei propuse.

11. La **art.21 alin.(2)**, pentru claritatea și predictibilitatea normei, recomandăm definirea termenului „*aparținător*”.

12. La **art.22 alin.(1)**, pentru caracterul complet al normei propuse, trebuie precizată cota succesorală a partenerului supraviețuitor, în funcție de clasele de moștenitori legali cu care acesta vine în concurs la moștenire.

Totodată, în mod similar dreptului de abitație al soțului supraviețuitor, respectiv dreptului special de moștenire al soțului supraviețuitor asupra mobilierului și obiectelor de uz casnic, astfel cum sunt acestea reglementate la art.973 și 974 din Legea nr.287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, este necesar să se prevadă condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca partenerul supraviețuitor să beneficieze de aceste drepturi.

În același timp, pentru claritatea normei propuse, este necesar să se precizeze despre ce fel de daruri face vorbire textul: darurile manuale reglementate la art.1.011 din Legea nr.287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, sau donații, în general.

Referitor la acest din urmă aspect, semnalăm că, în mod similar cu dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, chiar în ipoteza donațiilor comune (făcute de dispunător ambilor parteneri, în comun), în concurs cu oricare din clasele de moștenitori legali, partenerul supraviețuitor trebuie să vină la moștenire numai în cota succesorală

care trebuie prevăzută, astfel cum s-a arătat anterior, aplicată asupra jumătății care a aparținut partenerului decedat.

La **alin.(2)**, referitor la dreptul la pensie de urmaș al partenerului supraviețuitor, semnalăm că, prin Hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene în cauza C/267/06 Tadao Maruko/Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen, publicată în JOUE nr.C128 din 24.05.2008, s-a decis că **un partener de viață de același sex poate avea dreptul la o pensie de soț supraviețuitor acordat în cadrul unui sistem de asigurare profesională**. Instanța națională trebuie să verifice dacă un partener de viață supraviețuitor se află într-o situație asemănătoare celei a unui soț beneficiar al pensiei de urmaș în cauză.

13. La **art.27**, pentru o informare actuală asupra Legii nr.217/2003, este necesară introducerea în finalul normei a sintagmei „cu modificările și completările ulterioare ulterioare”.

14. La **art.32 alin.(6)**, este de reflectat dacă norma nu ar trebui completată și cu ipoteza copiilor **adoptăți** de către parteneri pe durata parteneriatului civil.

15. La **art.34**, semnalăm că legislația în vigoare, la care se face trimitere, nu conține interdicția discriminării pe criteriul coabitării între persoane de același sex sau de sexe diferite, ci pe alte criterii. Pe de altă parte, interdicția generică a oricărei forme de discriminare, care se regăsește în cuprinsul diferitelor acte normative în vigoare include, prin caracterul său generic, și discriminarea pe criteriul sus-menționat.

Totodată, propunem eliminarea cuvintelor „deosebire, excludere, restricție sau preferință”, întrucât acestea sunt noțiuni prin care este definită însăși discriminarea, la art.2 alin.(1) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, republicată.

București
Nr. 322 / 6.04. 2016.

Lege privind venitul minim garantat

1	modificări prin	O.U.G. nr. 6/2002 Ordonanță de urgență pentru completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat aprobată prin L. nr. 197/2002	M. Of. nr. 116/12 feb. 2002 introduce cap. II_1 cu art. 22_1-22_11
2	modificări prin	H.G. nr. 1037/2002 Hotărâre privind indexarea nivelului lunar al venitului minim garantat	M. Of. nr. 704/26 sep. 2002 modifică în anul 2003 art.4 alin.(1) și (2)
3	modificări prin	O.U.G. nr. 121/2002 Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat aprobată cu modificări prin L. nr. 2/2003	M. Of. nr. 724/3 oct. 2002 modifică Cap. II_1 (art. 22_1 – 22_12)
4	modificări prin	L. nr. 2/2003 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 121/2002 pentru modificarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	M. Of. nr. 26/20 ian. 2003 modifică art.22_1 lit.a), b), c) și d), art. 22_2 lit. a), b) și c), art.22_5 alin. (1), art.22_9
5	modificări prin	O.U.G. nr. 5/2003 Ordonanță de urgență privind acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinței, precum și a unor facilități populației pentru plata energiei termice aprobată prin L. nr. 245/2003	M. Of. nr. 119/25 feb. 2003 abrogă cap. II (art. 22)
6	modificări prin	H.G. nr. 1431/2003 Hotărâre privind indexarea nivelului lunar al venitului minim garantat	M. Of. nr. 894/13 dec. 2003 modifică în anul 2004 art.4 alin. (1) și (2)
7	modificări prin	H.G. nr. 2302/2004 Hotărâre privind indexarea nivelului lunar al venitului minim garantat, al ajutorului social lunar care se acordă soților celor care satisfac serviciul militar obligatoriu, precum și al alocației pentru copiii nou-născuți, prevăzute de Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	M. Of. nr. 1271/29 dec. 2004 la 1 ian. 2005 modifică nivelul lunar al venitului minim de la art. 4 alin. (1) și (2), quantumul ajutorului social de la art.23 alin. (3), quantumul alocației de la art.25 alin. (1)
8	modificări prin	H.G. nr. 1770/2005 Hotărâre privind indexarea nivelului lunar al venitului minim garantat, al ajutorului social lunar care se acordă soților celor care satisfac serviciul militar obligatoriu, precum și al alocației pentru copiii nou-născuți, prevăzute de Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	M. Of. nr. 1182/28 dec. 2005 la 1 ian. 2006 modifică nivelul lunar al venitului minim de la art. 4 alin. (1) și (2), quantumul ajutorului social de la art.23 alin. (3), quantumul alocației de la art.25 alin. (1)
9	modificări prin	L. nr. 115/2006 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	M. Of. nr. 408/11 mai 2006 modifică art.1 alin.(3), art.2, art.3, art.6, art.7, art.8, art.9, art.10, art.11, art.12, art.14, art.15, art.16, art.17 alin.(2), art.18, art.19 alin.(1), art.20, art.21, art.24, art.25 alin.(3), art.26, art.27, art.28, art.30 alin.(1); introduce art.7_1 și 7_2, art.13_1, art.14_1, art.20_1, art.28_1

322.

10	modificări prin	H.G. nr. 5/2007	M. Of. nr. 21/12 ian. 2007	indexează nivelul lunar al venitului minim de la art. 4 alin. (1) și (2), cuantumul ajutorului social de la art.23 alin. (3), cuantumul alocației de la art.25 alin. (1)
11	modificări prin	H.G. nr. 11/2008	M. Of. nr. 27/14 ian. 2008	indexează nivelul lunar al venitului minim garantat prevăzut la art.4 alin.(1), nivelul lunar al venitului garantat pentru persoana singură, prevăzut la art.4 alin.(2), cuantumul alocației pentru copiii nou-născuți, prevăzut la art.25 alin.(1)
12	modificări prin	L. nr. 51/2008	M. Of. nr. 230/25 mar. 2008	modifică art. 8 alin. (1)
			Lege pentru modificarea alin. (1) al art. 8 din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	
13	modificări prin	H.G. nr. 1664/2008	M. Of. nr. 847/16 dec. 2008	indexează nivelul lunar al venitului minim garantat prevăzut la art.4 alin.(1), nivelul lunar al venitului garantat pentru persoana singură, prevăzut la art.4 alin.(2), cuantumul alocației pentru copiii nou-născuți, prevăzut la art.25 alin.(1)
14	modificări prin	O.U.G. nr. 57/2009	M. Of. nr. 391/10 iun. 2009	modifică art. 4, art. 5 alin. (2), art.7_2 lit. a) și b), art. 27 alin. (1)
		Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat		
	aprobă prin	L. nr. 4/2010	M. Of. nr. 18/11 ian. 2010	
15	modificări prin	L. nr. 4/2010	M. Of. nr. 18/11 ian. 2010	aprobă O.U.G. nr. 57/2009
		Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2009 pentru modificarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat		
16	modificări prin	L. nr. 118/2010	M. Of. nr. 441/30 iun. 2010	abrogă art. 25 și art. 26
		Lege privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar		
		Prevederile art. 1-3, art. 5, art. 6 alin. (1), precum și cele ale art. 9-14 se aplică până la 31 decembrie 2010. De la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cuprinsul actelor normative în vigoare, sintagma "pensie socială minimă garantată" se înlocuiește cu sintagma "indemnizație socială pentru pensionari". Se mai reduc cu 25% și următoarele drepturi de natură salarială de care beneficiază personalul din cadrul autorităților și instituțiilor publice, indiferent de modul de finanțare al acestora d) cuantumul compensației bănești, respectiv al alocației valorice pentru drepturile de hrană și, respectiv, valoarea financiară anuală a normelor de echipare, precum și valoarea financiară a drepturilor de echipament; e) compensația lunară pentru chirie. Valoarea drepturilor/cheituielilor cu asistență medicală, medicamente și proteze aferente personalului propriu, pentru care legislația în vigoare la data publicării prezentei legi prevede decontarea integral de la bugetul de stat, bugetele de asigurări sociale, bugetele locale sau, după caz, bugetele fondurilor speciale, se reduce cu 25%. Prevederile art. 1 și 2 se aplică și personalului din cadrul Băncii Naționale a României, Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private și Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor.Decizia ICCJ nr. 16/2015 - M.Of. nr. 525/15 iul. 2015(art. 9)		

17 modificări prin	L. nr. 276/2010 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	M. Of. nr. 888/30 dec. 2010	modifică art. 2 alin. (1), (2), (4) și (6), art. 6 alin. (7) și (8), art. 7 alin. (2), art. 7_2 lit. a) și b), art. 8 alin. (7), art. 12 alin. (5), art. 13_1, art. 14_1, art. 15, art. 16, art. 17, art. 18, art. 19, art. 20, art. 20_1, art. 21 alin. (2) și (3), art. 27, art. 28_1, art. 30 alin. (1), art. 33; introduce alin. (9) la art. 6, art. 13_2, art. 26_1 și 26_2 după titlul cap. IV, art. 28_2; abrogă cap II_1 cu art. 22_1-22_12 și cap. III cu art. 23 și 24, art. 31; înlocuiește, în tot cuprinsul legii, sintagma "direcțiile generale de muncă și solidaritate socială județene, respectiv Direcția generală de muncă și solidaritate socială a municipiului București" cu sintagma "agențiile teritoriale"
18 modificări prin	O.U.G. nr. 110/2011 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile sănătății și protecției sociale	M. Of. nr. 860/7 dec. 2011	modifică art. 28 alin. (1); introduce alin. (1_1) la art. 28
	aprobată prin L. nr. 110/2014	M. Of. nr. 526/15 iul. 2014	
19 modificări prin	O.U.G. nr. 124/2011 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea unor acte normative care reglementează acordarea de beneficii de asistență socială	M. Of. nr. 938/30 dec. 2011	modifică art. 4, art. 5 alin. (1), art. 8, art. 13_2 alin. (3), art. 14_1 alin. (1), art. 17 alin. (1), art. 28 alin. (1) și (4), art. 28_1 alin. (1) lit. b), art. 28_1 alin. (2) lit. a), art. 28_1 alin. (4) lit. a), art. 29 alin. (2); introduce alin. (2_1) la art. 14_1, art. 16_1, lit. e) la art. 20 alin. (1); abrogă art. 28 alin. (3); înlocuiește, în tot cuprinsul legii, denumirea "Agenția Națională pentru Prestații Sociale" cu denumirea "Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială", denumirea "direcția de muncă și protecție socială" cu denumirea "agenția pentru plăți și inspecție socială", denumirea "direcții teritoriale" cu denumirea "agenții teritoriale"
20 modificări prin	L. nr. 166/2012 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 124/2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative care reglementează acordarea de beneficii de asistență socială	M. Of. nr. 699/11 oct. 2012	aproba cu modificări și completări O.U.G. nr. 124/2011 și modifică art. 8 alin. (1), art. 14_1 alin. (1) și (3), art. 16_1, art. 18, art. 20 alin. (1) lit. c); introduce alin. (3_1) la art. 14_1, art. 16_2 și art. 16_3
21 modificări prin	O.U.G. nr. 42/2013 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, precum și pentru modificarea Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei	M. Of. nr. 287/21 mai 2013	modifică art. 4, art. 5 alin. (1), art. 15; introduce lit. d) la art. 18 alin. (1); abrogă art. 7 alin. (2)
	aprobată prin L. nr. 286/2013	M. Of. nr. 691/12 nov. 2013	

22	modificări prin	L. nr. 286/2013	M. Of. nr. 691/12 nov. 2013 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 42/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, precum și pentru modificarea Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei	<i>aproba O.U.G. 42/2013</i>
23	modificări prin	L. nr. 18/2014	M. Of. nr. 192/19 mar. 2014 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 52/2011 privind exercitarea unor activități cu caracter ocasional desfășurate de zilieri, precum și pentru modificarea art. 8 alin. (1) din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	<i>modifică art. 8 alin. (1)</i>
24	modificări prin	L. nr. 110/2014	M. Of. nr. 526/15 iul. 2014 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 110/2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile sănătății și protecției sociale	<i>aproba O.U.G. nr. 110/2011</i>
25	completat prin	O.U.G. nr. 25/2015	M. Of. nr. 473/30 iun. 2015 Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat aprobată cu modificări și L. nr. 342/2015 M. Of. nr. 970/28 dec. 2015 completări prin	<i>introduce alin. (1_1) la art. 8</i>
26	modificări prin	L. nr. 342/2015	M. Of. nr. 970/28 dec. 2015 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/2015 pentru completarea art. 8 din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat	<i>modifică art. 8 alin. (1); abrogă art. 8 alin. (1_1) și art. 16_1</i>

Lege privind Codul civil

A se vedea art. 1175 din D(L) 1655/1864 - ale cărui dispoziții au fost preluate de art. 1.289-1.294 din Codul civil, dispoziții care se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil, conform art. 109 din L. nr. 71/2011. La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma "contract comercial" sau "contracte comerciale" se înlocuiește cu sintagma "contract civil" sau, după caz, "contracte civile", iar sintagma "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte".(D.I.C.C.J. nr. 4/2013 - M.Of. nr. 226/19 apr. 2013 (art. 396 - 404);DICCJ nr. 1/2014 - M.Of. nr. 283/17 apr. 2014;D.I.C.C.J. nr. 2/2014- M.Of. nr. 411/3 iun. 2014;DZICCJ nr. 12/2015- M.Of. nr. 678/7 sep. 2015(art. 1279 alin. (3) teza I și art. 1669 alin. (1))

1 republicare cu
renumerotare

M. Of. nr. 505/15 iul. 2011

Lege privind Codul civil

La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma "contract comercial" sau "contracte comerciale" se înlocuiește cu sintagma "contract civil" sau, după caz, "contracte civile", iar sintagma "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte".

2 modificări prin

L. nr. 60/2012

M. Of. nr. 255/17 apr. 2012

modifică art. 658

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

Notă: v.La data intrării în vigoare a prezentei legi, în toate actele normative în vigoare, sintagma "serviciul/serviciile de stare civilă" se înlocuiește cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor".

3 rectificare

M. Of. nr. 246/29 apr. 2013

rectifică art. 297 alin. (2) teza a doua

RECTIFICARE

4 modificări prin

L. nr. 138/2014

M. Of. nr. 753/16 oct. 2014

modifică art. 1112, art. 2445 alin. (1), art. 2504 alin. (1)

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe

5 modificări prin

O.U.G. nr. 1/2016

M. Of. nr. 85/4 feb. 2016

modifică art. 2445 alin. (1)

Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe

Lege privind sistemul unitar de pensii publice

Notă: v. Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale devine Casa Națională de Pensii Publice; D.C.C. nr. 297/2012 - M. Of. nr. 309/9 mai 2012 (art. 196 lit. j); Decizia I.C.C.J. nr. 1/2014/M.Of. nr. 260/9 apr. 2014

1 promulgată prin	D. nr. 1224/2010	M. Of. nr. 852/20 dec. 2010	Decret pentru promulgarea Legii privind sistemul unitar de pensii publice
2 modificări prin	O.U.G. nr. 117/2010	M. Of. nr. 891/30 dec. 2010	Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale aprobată cu modificări prin L. nr. 303/2013 M. Of. nr. 709/19 nov. 2013
3 modificări prin	L. nr. 283/2011	M. Of. nr. 887/14 dec. 2011	Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar
4 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 297/2012	M. Of. nr. 309/9 mai 2012	Decizia nr. 297 din 27 martie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor și art. 196 lit. j) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice
5 modificări prin	D.C.C. nr. 297/2012	M. Of. nr. 309/9 mai 2012	Decizia nr. 297 din 27 martie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. h) din Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor și art. 196 lit. j) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice
6 modificări prin	L. nr. 76/2012	M. Of. nr. 365/30 mai 2012	Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă
7 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 680/2012	M. Of. nr. 566/9 aug. 2012	Notă: v. De la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, referirile din cuprinsul actelor normative la hotărârea judecătorească "definitivă și irevocabilă" sau, după caz, "irevocabilă" se vor înțelege ca fiind făcute la hotărârea judecătorească "definitivă". În cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare, sintagma "puterea de lucru judecat/puterea lucrului judecat" se înlocuiește cu sintagma "autoritatea de lucru judecat/autoritatea lucrului judecat"; Ori de câte ori prin legi și prin alte acte normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale ori la "societatea comercială/societățile comerciale", după caz, trimitera se consideră a fi făcută la Legea societăților nr. 31/1990 ori, după caz, la societatea/societățile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare".

8 modificări prin	D.C.C. nr. 680/2012 Decizia nr. 680 din 26 iunie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 73 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	M. Of. nr. 566/9 aug. 2012 Ordonanță de urgență privind sistemele de pensii publice	suspendă pentru o perioadă de 45 zile sintagma „în raport cu vârsta, conform tabelului nr. 3” din cuprinsul art. 73 alin. (1)(termenul se împlinește la 22 septembrie 2012)după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție
9 modificări prin	O. U. G. nr. 44/2012 Ordonanță de urgență privind modificarea art. 81 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 606/23 aug. 2012 aprobată prin L. nr. 206/2012	prorogă termenul de intrare în vigoare a Legii nr. 134/2010 până la 1 februarie 2013
10 modificări prin	L. nr. 187/2012 Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 757/12 nov. 2012 Decizia ICCJ nr. 4/2014 - M.Of. nr. 434/13 iun. 2014	abrogă, la data de 1 februarie 2014, art. 143
11 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 956/2012 Decizia nr. 956 din 13 noiembrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 149 și 151 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	M. Of. nr. 838/12 dec. 2012 dispozițiile art. 151 alin. (2) sunt constituționale în măsura în care se interpretează că nesoluționarea contestațiilor și necomunicarea în termenul legal a hotărârilor Comisiei Centrale de Contestații, respectiv ale comisiilor de contestații care funcționează în cadrul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Administrației și Internelor și Serviciului Român de Informații nu împiedică accesul la justiție.	
12 modificări prin	O.U.G. nr. 1/2013 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	M. Of. nr. 53/23 ian. 2013 aprobată prin L. nr. 3/2013	modifică art. 102 alin. (2) - (4), art. 170; introduce alin. (2_1) la art. 102; stabilește valoarea punctului de pensie pentru 2013
13 modificări prin	O.U.G. nr. 4/2013 Ordonanță de urgență privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe	M. Of. nr. 68/31 ian. 2013 aprobată cu modificări și L. nr. 214/2013	prorogă termenul de intrare în vigoare a Legii nr. 134/2010 până la 15 februarie 2013
14 modificări prin	L. nr. 3/2013 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	M. Of. nr. 93/14 feb. 2013 aproba O.U.G. nr. 1/2013	
15 modificări prin	L. nr. 37/2013 Lege pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	M. Of. nr. 131/12 mar. 2013 modifică art. 73, art. 76, art. 104 alin. (3) lit. a), art. 196 lit. j); abrogă art. 3 alin. (1) lit. s)	

16	modificări prin L. nr. 214/2013	M. Of. nr. 388/28 iun. 2013 Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe	<i>aproba cu modificări și completări O.U.G. nr. 4/2013</i>
17	modificări prin L. nr. 380/2013	M. Of. nr. 842/30 dec. 2013 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	<i>modifică art. 158 alin. (1); introduce lit. a_1) la art. 55 alin. (1)</i>
18	modificări prin L. nr. 155/2015	M. Of. nr. 444/22 iun. 2015 Lege pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	<i>modifică art. 55 alin. (1) lit. b) și tabelul 2, art. 158; abrogă art. 55 alin. (1) lit. a_1) și tabelul 1_1</i>
19	completat prin L. nr. 192/2015	M. Of. nr. 504/8 iul. 2015 Lege pentru completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	<i>introduce art. 169_1</i>
20	modificări prin L. nr. 325/2015	M. Of. nr. 937/18 dec. 2015 Lege pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	<i>modifică art. 30 alin. (2)</i>
21	modificări prin O.U.G. nr. 65/2015	M. Of. nr. 986/31 dec. 2015 Ordonanță de urgență pentru completarea art. 29 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	<i>introduce alin. (1_1) și (1_2) la art. 29</i>

Ordonanță de urgență privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene

aprobată cu modificări și completări L. nr. 260/2005
prin

M. Of. nr. 900/7 oct. 2005

1 republicare cu
renumerotare

M. Of. nr. 774/2 nov. 2011

Ordonanță de urgență privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elvețiene

2 modificări prin

L. nr. 187/2012

M. Of. nr. 757/12 nov. 2012

Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

abrogă, la data de 1 februarie 2014, art. 34-36

Decizia ICCJ nr. 4/2014 - M.Of. nr. 434/13 iun. 2014

3 completat prin

O.U.G. nr. 82/2012

M. Of. nr. 838/12 dec. 2012

introduce art. 41_1 - 41_4

Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România

aprobată cu modificări și L. nr. 235/2013
completări prin M. Of. nr. 442/19 iul. 2013

4 modificări prin

L. nr. 235/2013

M. Of. nr. 442/19 iul. 2013

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România

modifică art. 41_1 alin. (2) și (5), art. 41_1 alin. (6) lit. c), art. 41_1 alin. (9), art. 41_2, art. 41_3 alin. (2), (4) și (5), art. 41_3 alin. (6);

introduce alin. (5_1) la art. 41_3

Legea cetățeniei române

1 republicare cu
renumerotare

Lege cetățeniei române

M. Of. nr. 576/13 aug. 2010

2 modificări prin

L. nr. 2/2013

M. Of. nr. 89/12 feb. 2013

Lege privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor
judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a
Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

modifică art. 19 alin. (4), art. 31 alin. (6),
art. 32 alin. (7);
introduce art. 37_I

3 modificări prin

L. nr. 44/2013

M. Of. nr. 148/20 mar. 2013

Lege pentru modificarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991

modifică art. 16 alin. (2), art. 19 alin. (1)

4 modificări prin

L. nr. 330/2015

M. Of. nr. 937/18 dec. 2015

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului
nr. 37/2015 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei
române nr. 21/1991

aprobă O.G. nr. 37/2015

Lege pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

1 republicare cu
renumerotare

M. Of. nr. 205/24 mar. 2014

Lege pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

2 modificări prin O.G. nr. 6/2015

M. Of. nr. 78/29 ian. 2015

Ordonanță privind modificarea și completarea Legii nr.
217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie
aprobată prin L. nr. 160/2015 M. Of. nr. 449/23 iun. 2015

modifică art. 37 alin. (1);
introduce alin. (3_1) la art. 8

3 modificări prin L. nr. 160/2015

M. Of. nr. 449/23 iun. 2015

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 6/2015
privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 pentru
prevenirea și combaterea violenței în familie

aprobă O.G. nr. 6/2015

4 modificări prin L. nr. 272/2015

M. Of. nr. 842/12 nov. 2015

Lege privind modificarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea
și combaterea violenței în familie

modifică art. 31 alin. (1)

5 modificări prin L. nr. 351/2015

M. Of. nr. 979/30 dec. 2015

Lege privind modificarea art. 27 alin. (1) din Legea nr.
217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

modifică art. 27 alin. (1)